

Список використаних джерел:

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Гончаренко С. – Київ: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Сінельник І.П. Виховання толерантності як складова процесу поліпшення якості вищої освіти. – Теоретичний та науково-методичний часопис «Вища освіта України» – Тематичний випуск «Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу», 2014, № 3 (додаток 1). – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети». – 172 с.
3. Teaching with Case Studies. – Speaking of Teaching, Winter 1994, Vol. 5, № 2. – Accessed: http://web.stanford.edu/dept/CTL/Newsletter/case_studies.pdf

Сухорукова К.В., Пересунько К.О.

студенти,

Науковий керівник: Казанжи І.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Миколаївський національний університет

імені В.О. Сухомлинського

СУТНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В ТЕОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

Актуальність створення системи національного виховання в умовах творення української держави, оскільки вона визначається потребами суспільства в активізації духовно-творчого та інтелектуального потенціалу загальнолюдських цінностей, суперечливими процесами входження особистості в соціальне життя, необхідності забезпечення єдності в виховних впливах різних соціальних інститутів та самого корегування виховного процесу як такого.

Національне виховання – це виховання дітей на культурно-історичному досвіді рідного народу його традиціях, звичаях і обрядах, багатомістовій виховній традиції, духовності. Національне виховання є конкретно-історичним виявом загальнолюдського гуманістичного й демократичного виховання. Воно забезпечує етнізацію дітей як необхідну і невід’ємну складову їх соціалізації [2, с. 99].

Про народність у вихованні К. Д. Ушинський писав: «Виховання створене самим народом й засноване на народних починаннях, має

таку виховну силу, якої немає в найкращих системах, що ґрунтуються на абстрактних ідеях чи запозичені в іншого народу». У процесі виховання формується характер людини, а за словами Ушинського, «...характер є той самий ґрунт, на якому проростає народність».

Проте звичайно ж, що різні ознаки, характери, якості людей потрібно виховувати не однаковими, уніфікованими для багатьох народів, а навпаки урізноманітнювати їх різними засобами та методами виховної роботи, які вироблялися в кожній нації протягом віків і які є невід'ємною його часткою.

Дослідження проблем національного виховання займалися такі науковці та педагоги як В. Гнатюк, Ю. Руденко, М. Стельмахович, В. Головченко, Г. Щербань, Ян Амос Коменський, В. О. Сухомлинський, К. Д. Ушинський та ін. Деякі з цих досліджень є теоретично науковими працями, а інші ж – містять практичні поради щодо відтворення національної свідомості країни. В цих працях розкривається сутність національного виховання як цілісної системи.

Метою статті є дослідження сутності національного виховання, різних умов щодо відтворення національного виховання.

Головна мета, що закладається в національному вихованні – сформулювати національну самосвідомість, любов до країни, людей, що в ній живуть, готовність до покладання титанічних зусиль в ім'я розквіту своєї рідної України. Виховання національної самосвідомості передбачає також усвідомлення молоддю своєї етнічної спільності, національних цінностей (мови, території, культури), відчуття своєї причетності до розбудови національної державності, патріотизм, що сприяє утвердженню власної національної гідності, внутрішньої свободи, гордості за свою землю. Національна ідея має бути не просто атрибутом національної свідомості, суто духовним феноменом, а поштовхом до практичних справ, як було у кращих синів і дочок нашого народу ще спокон віків.

Національна система виховання постійно відтворює і поглиблює емоційно-естетичний, художньо-творчий, модальний та інтелектуальний компоненти свідомості рідного народу, створює умови для розвитку і розквіту природних задатків і талантів кожного громадянина України, формування духовного потенціалу – найвищої цінності нації та держави.

Корені національної системи виховання заглиблюються в далеку історію, яка є свідком появи перших принципів, підходів, форм і методів виховної роботи, утвердження пріоритетності етнопедагогіки

і народознавства, родинного виховання і сімейних духовних цінностей, формування національної свідомості і духовності [1, с. 143].

Національна система виховання ґрунтується на засадах національного світогляду, наукової філософії і ідеології, родинного виховання, народної педагогіки, наукової педагогічної думки, що ввібрала в себе надбання національної виховної мудрості. Вона охоплює ідейне багатство народу, його морально-естетичні цінності трансформовані в засобах народної педагогіки, народознавства, принципах, формах і методах організації виховного впливу на молодь (теоретичний аспект), а також постійну й систематичну виховну діяльність сім'ї, державних і громадських навчально-виховних закладів (практичний аспект).

На думку Дістервега, в педагогіці недостатня увага приділяється національному вихованню, яке передбачає знання національного характеру і наявності в самому вихованні цього характеру. «Кожна нація, – підкреслює він, – має свої особливості, зумовлені природою та історією, свій національний дух». Потреба національного виховання, наголошує Дістервег, це природна потреба кожної людини [1, с. 157].

У пошуках нової системи виховання на перший план висувуються гуманістичні ідеї та орієнтири, що ґрунтуються на повазі до особистості дитини, турботі про її розвиток. Такий підхід передбачає визнання кожного вихованця як унікальної особистості, його прав, ставлення до нього як до суб'єкта власного розвитку, опору у його вихованні на сукупність знань про людину та високий професіоналізм.

Національне виховання найбільш відповідає потребам відродження України. Воно однаково стосується як українця, так і представників інших народів, що проживають в Україні. Саме принцип етнізації виховного процесу і передбачає надання широких можливостей представникам усіх етносів для пізнання своєї історії, традицій, звичаїв, мови, культури, формування власної національної гідності. І саме через пізнання власної історико-культурної спадщини ми пізнаємо глибину взаємозв'язків кожного з нас з українською нацією, її державою, і зайвий раз переконуємося, що саме українська незалежна, суверенна держава охороняє національні права всіх її громадян [3].

Сучасне виховання в Україні має забезпечувати прилучення молоді до готової культури й загальнолюдських цінностей. За своїми формами й методами воно спирається на народні традиції, кращі надбання національної та світової педагогіки.

Національне виховання є найбільш важливим елементом усієї системи виховання в Україні. Вона відіграє роль об'єднуючого, консолідуючого фактора у суспільному розвитку, спрямованого на вироблення життєвої позиції людини, становлення її як особистості, як громадянина своєї держави. Національний характер виховання полягає у формуванні молоді людини як громадянина України незалежно від її етнічної приналежності.

Список використаних джерел:

1. Дроб'язко П.І. Українська національна школа: витоки і сучасність. К.: Видавничий центр «Академія», 1997. – 184 с.
2. Казанжи І. В. Теорія і методика виховної роботи в школі I ступеня: навчальний посібник/ Ірина Володимирівна Казанжи. – К.: Видавничий дім «Слово», 2014. – 296 с.
3. <http://www.studynotes.com.ua/2013/02/sutnist-ta-osoblivosti-nacionalnogo-vihovannya-princip-narodnosti-u-sistemi-ushinskogo/>